

Nr 182.

Av herr **Branting**, om höjning av arvsskatten.

Kungl. Maj:ts budgetförslag för 1914 är uppgjort med utgångspunkt, att de nuvarande skatteförhållandena skulle förbliva oförändrade. Högkonjunkturens rikligt flödande statsinkomster ha möjliggjort höga inkomstberäkningar och alltså medgivit en sådan ökning i slutsumman, att några av de allra mest trängande, förut försummade behoven kunnat börja få en plats med inom den vidare spända ramen. Uppmärksamheten fästes därvid särskilt vid de 5 millioner kronor, som beräknats för folkpensioneringen.

Men uppenbart är att i en så uppgjord budget det ändå blir mycket trångt för de hittills undanskjutna reformkraven. Själva de 5 millionerna äro visst icke så imponerande, som det kan se ut vid första ögonkastet. Däri ingå 1,450,000 kronor i räntor från arbetarförsäkringsfonden, och det förut utgående beloppet till denna fonds ökning, 1,400,000 kronor, försvinner, vadan den verkliga *ökningen* på denna så länge försummade del av socialförsäkringen stannar vid blygsamma 2,150,000 kronor. Även om de starkaste skäl, då förslaget föreligger, befinnas tala för att genast från början flerdubbla detta belopp — och för min del är jag övertygad om att så blir fallet — så kunde alltså budgethänsyn komma att hålla tillbaka även de oundgängligaste förbättringar, kanske med resultat att hela den stora frågan än en gång faller.

Det är därför nödvändigt att i tid se till, att en utväg hålles öppen att, i högre grad än Kungl. Maj:t förutsatt, anlita för denna sak redan från första början de mera bärkraftigas skatteförmåga. Ty det torde vara alltför sangviniskt att under nuvarande förhållanden räkna på så betydande nedsättningar på andra utgiftsposter, att på den vägen tillräckligt skulle kunna vinnas.

Men ej nog med att för folkpensioneringen efter min mening måste avses redan från början betydligt mera än Kungl. Maj:t förutsatt och har utrymme för inom sitt budgetförslag, därtill kommer att om något verkamt skall kunna göras från statens sida mot dyrtiden, måste tullsänkningar företagas i sådan omfattning, att de bli till omedelbar lättnad för de nu under dyrtiden tryckta massorna. Den nedskrivning på 10 procent av tullarna över hela linjen (med vissa undantag), som i en motion från socialdemokratiska riksdagsgruppen påyrkats, återverkar självklart till minskning av tullinkomsterna. Även för att fylla denna lucka, som en lättnad i de indirekta skatterna skulle medföra, ligger det närmast att i stället i mån av behov öka de direkta skatterna på de verkligt bärkraftiga.

De båda skatter, som då främst erbjuda sig, äro *arvsskatten* samt *inkomst- och förmögenhetsskatten*.

Om dem båda gäller att, redan när de vid 1910 års riksdag fingo sin nuvarande gestaltning, det kraftigt framhölls, att de stora arv- och inkomsttagarna blivit i förhållande till sin bärkraft alldeles för lindrigt beskattade. Men det var nog så naturligt, att den dåvarande riksdagsmajoriteten förskansade sig bakom hänvisningen till att man dock tog ett avsevärt steg framåt och vägrade att gå längre än t. o. m. högerens regering fann ofrånkomligt. Sedan dess ha vi emellertid fått ett nytt riksdagsflertal, av vilket man har rätt att kräva en skattepolitik, som konsekvent tar sikte på var bärkraften finnes.

Beträffande nu först arvsskatten, som beräknas för 1914 skola inbringa 7 millioner kronor, framfördes 1910 av mig en motion (nr 206), vari jag tillät mig föreslå snabbare progression av skattestegringen samt progressionens fullföljande högre upp inom vardera av de tre skatteklasserna. Kungl. Maj:t förslag respektive 4—8—16 procent vid respektive 450,000, 375,000 och 260,000 kronor, där all progression skulle stanna. Jag tillät mig i stället förorda respektive 8—16—24 procent, vilka skulle nås vid arv på 1 million (för sista gruppen $\frac{1}{2}$ million). I bevillningsutskottet åstadkoms en samlingsreservation, med snabbare progression än Kungl. Maj:t föreslagit och som fullföljde i klasserna I och II stegringen upp till respektive 8 och 12 procent vid arv på 1 million. Detta yrkande *segrade* i 1910 års Andra kammare, men i gemensam votering dikterade självfallet en kompakt Första kammare Riksdagens beslut.

Den ökning, som ett bifall till motionen skulle ha givit, beräknades (efter siffror från 1906—08) till cirka $1\frac{1}{2}$ millioner kronor årligen (reser-

vationen cirka 1 million). Antagligen skulle ökningen numera befinnas vara åtskilligt större.

Vad angår inkomst- och förmögenhetsskatten tillät jag mig i reservation till bevillningsutskottets betänkande år 1910 likaledes framhålla, att »det måste betecknas som ett bestämt fel att — alldeles som fallet varit vid arvsskatteskalorna — progressionen alltför snart avbrytes». Den stannar för närvarande vid 80,000 kronors inkomst. Då emellertid en sådan påbyggnad kräver utredningar, vilka jag icke varit i tillfälle att ens försöka åstadkomma, och väl bör ställas i samband med jämkningar uppåt i bolagsbeskattningen, nödgas jag stanna vid att anbefalla dessa frågor till bevillningsutskottets uppmärksamhet och eventuellt dess initiativ.

Däremot synes det mig icke kunna möta någon betänklighet att provisoriskt utöka den nu utgående inkomst- och förmögenhetsskatten med en tilläggsskatt, som bestämmes till viss procent av denna. Då avsikten ju är att genom denna anordning lägga det tillskott, som utöver en arvsskattehöjning behöves för folkpensionering och tullsänkning, på de mest bärkraftiga, kan det dock icke vara riktigt att låta tillägget börja redan där inkomstskatten begynner. Billighetsskäl torde tala (utom för bolag) för att lämna inkomster under 3,000 kronor fria från tilläggsskatt och att låta denna mellan 3,000 och 6,000 kronor utgå blott med t. ex. halva sitt belopp. De summor, som skulle inflyta av en *tilläggsskatt på 20 procent*, vilken ju på intet sätt kan utmålans som obilligt betungande, bleve även med dessa inskränkningar säkert tillräckliga att fylla här avsedda behov.

Kanske invänder någon, att med förslag om ökade skatter, även i och för sig rättvist avvägda, alltid bör anstå tills man vet, om de nödvändigt behövas. Det är emellertid ovisst, om den finansplan, som bebådats i samband med folkpensioneringsförslaget, kan ge en enskild motionär tillfälle att då föreslå de nya skatter, han kan anse erforderliga både för oundgängliga förbättringar och för att från början fast sammanknyta dessa nya statsutgifter med skatterna på de mest bärkraftiga. Här antydda utvägar böra därför redan nu hållas öppna. Att en arvsskattehöjning behöves, är utan vidare klart redan av att en otillräcklig summa upptagits i budgeten för folkpensioneringen; i vad mån även inkomst- och förmögenhetsskatten måste anlitas, torde längre fram under riksdagen visa sig.

Av formella skäl delas yrkandena på två motioner. Här tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen ville besluta sådana ändringar i gällande stämpelförordning, att *arvsskatten höjes* genom ta-

riffernas ändring till överensstämmelse med förslag i motion nr 206 i Andra kammaren vid 1910 års riksdag.

Stockholm den 25 januari 1913.

Hjalmar Branting.

Nr 183.

Av herr **Branting**, om tilläggsskatt till inkomst- och förmögenhetsskatten.

Med hänvisning till motivering i föregående motion om höjning av arvsskatten tillåter jag mig härmed hemställa,

att Riksdagen ville besluta, att för 1914 skall utgå, i den mån så påfordras, särskilt med hänsyn till de kostnader folkpensioneringen måste kräva, en *tilläggsskatt* till inkomst- och förmögenhetsskatten av 20 procent; dock att sådan tilläggsskatt icke påföres enskilda, vilkas taxerade inkomst understiger 3,000 kronor samt blott utgår med 10 procent av enskilda med taxerad inkomst mellan 3,000 och 6,000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1913.

Hjalmar Branting.